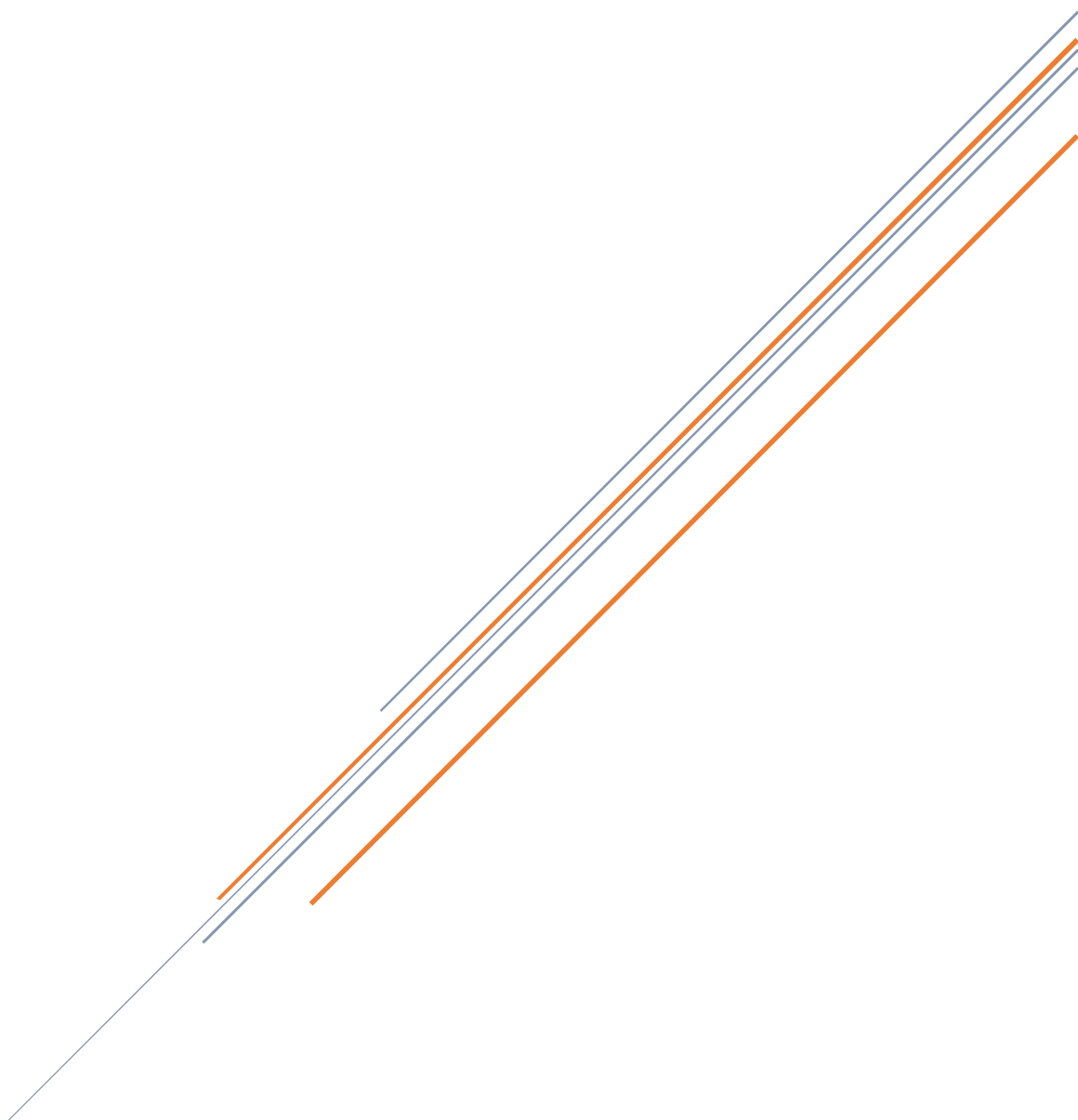

RAPORT DE TRAINING - ROMÂNIA

ACTIV: ACȚIONEAZĂ ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI !

AUGUST 2022

Proiect derulat de:

Terre des hommes
Sprijin copiilor.

Raportul a fost realizat de către:

Alina Dumitru și Ana Vlădescu, cu sprijinul Denisa Leonte și Bogdan Borș.

Coordonator: Ana Vlădescu, Project Manager

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org

Material realizat în cadrul proiectului ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței! Pentru mai multe informații despre proiect, accesați: <https://childrenagainstviolence.com/>

Proiect derulat de:

Preambul	3
Introducere.....	4
Despre ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței!	5
Școli partenere în proiectul ACTIV - România	6
Harta formărilor – România	6
Analiza formărilor	7
Liceul Tehnologic Drăgănești, Drăgănești-Olt, județul OLT	8
Liceul Tehnologic Constantin Filipescu, Caracal, județul OLT	8
Liceul Tehnologic Iancu Jianu, Iancu Jianu, județul OLT	9
Liceul Tehnologic Baia de Fier, Baia de Fier, județul GORJ și Școala Gimnazială nr. 1 Polovragi, Polovragi, județul GORJ	9
Școala Gimnazială G. Uscătescu, Târgu Cărbunești, județul GORJ	10
Liceul Teoretic Bechet, Bechet, județul DOLJ	10
Liceul Tehnologic AL. Macedonski, Melinești, județul DOLJ	11
Liceul Tehnologic Dimitrie Filișanu, Filișa, județul DOLJ	11
Liceul Tehnologic Răchitoasa, Răchitoasa, județul BACĂU	12
Școala Gimnazială Ghiță Mocanu, Onești, județul BACĂU și Școala Gimnazială Căiuți, Căiuți, județul BACĂU	12
Școala Gimnazială Nr. 2, București	13
Școala Gimnazială Nr. 153, București	13
Școala Gimnazială George Călinescu, București	14
Analiză participanți și feedback training	15
Metodologie	16
Partea I	16
Partea a II-a	17
Feedback formări	18
Anexa 1 – Fotografii	20

Preambul

Sunt câteva elemente cheie în reușita unui proces educațional. Sunt și elemente conexe și entități cu rol catalizator. Din orice punct de vedere privim, rolul cadrului didactic în ecuația educațională este unul fundamental, prin efectul imediat, vizibil și puternic asupra personalității, sistemului de valori și complexului de cunoștințe și abilități. Acest rol este deopotrivă util și problematic în funcție de modul în care este exercitat. Măsura în care copilul evoluează către stadiul de adult într-o variantă pozitivă pentru sine și pentru societatea din care face parte este foarte puternic influențată de modul în care cadrul didactic își exercită acest rol. Cadrul didactic privit ca formator de oameni. Privind din acest unghi, formarea formatorului devine în mod evident o necesitate. Este realist și pragmatic ca așteptările societății de la sistemul educațional să pornească de la volumul și calitatea investițiilor în formarea formatorilor. Noi am identificat unele incongruențe ce caracterizează societatea românească din acest punct de vedere (investiție în formatori versus așteptări de la sistemul educațional) și am ales ca, pe lângă contribuția nemijlocită în procesul de educare a principalului nostru obiectiv – copilul – să investim timp, resurse materiale și energie în formarea adecvată a formatorilor copilului – training-ul cadrelor didactice - pe teme la care ținem, pentru că le-am identificat drept problematice în societatea românească prezentă, din punct de vedere al integrității și eficienței procesului educațional.

Prezentul raport însumează totalitatea eforturilor depuse de echipa **Terre des hommes România** în cadrul proiectului ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței! în perioada Aprilie – Iunie 2022 în a forma un număr de 225 de cadre didactice în a deveni stăpâni pe problematica violenței și a violenței pe bază de gen în școli, pentru a capacita instituțiile partenere în a crea medii școlare armonioase și propice pentru dezvoltarea pozitivă a copiilor.

Raportul aferent activității echipei din Republica Moldova este făcut public la aceeași dată. Datorită situației de criză umanitară care a debutat pe teritoriul Ucrainei în Februarie 2022, implementarea activităților din proiectul ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței! a fost sistată pe teritoriul Ucrainei. Dorim să menționăm munca incredibilă depusă de echipa din Ucraina pentru colectarea datelor în faza incipientă a raportului de cercetare ACTIV și suntem siguri că, dacă activitățile ar fi continuat, colegii noștri ar fi fost reprezentați în acest raport de training cu mare succes.

Dorim să mulțumim pe această cale formatorului care s-a deplasat pe teritoriul României pentru a lucra cu cadrele didactice: Alina Dumitru.

Introducere

În 2021, echipele Terre des hommes Romania, Moldova și Ucraina au inițiat un proiect de cercetare în cele 25 de școli partener ale proiectului ACTIV pentru a analiza fenomenul violenței și a violenței pe bază de gen în școli în Europa de Est. Colectarea datelor a avut loc în sistem hibrid, fizic și online. În fiecare școală parteneră s-au purtat discuții de tip *focus group* cu profesorii și elevii, analizând gradul lor de expunere la violență, percepțiile lor asupra violenței și a violenței pe bază de gen în școală și mecanismele de prevenție sau soluționare a cazurilor de violență extante în instituția în cauză. Rezultatul acestui demers – *Raport de Cercetare: Violența Bazată pe Gen în Școlile din România, Moldova și Ucraina* - a fost publicat în luna Martie 2022. Raportul poate fi accesat aici: <https://tdh.ro/ro/violenta-bazata-pe-gen-scolile-din-romania-moldova-si-ucraina>

Pe baza cercetării din teren și a rezultatelor evidențiate de analiza calitativă și cantitativă îndeplinită pentru raportul de cercetare, echipele de formatori au dezvoltat o metodologie de formare a cadrelor didactice. Această metodologie este construită pe o bază teoretică solidă care însumează referințe la drepturile copilului, crearea unor școli prietenoase, dezvoltarea armonioasă a elevilor și crearea unui mediu profesoral sigur și cooperativ. Pe lângă partea teoretică, metodologia conține o serie extensivă de exerciții practice care pot fi livrate pentru a împământeni cunoștințele teoretice și a oferi exemple concrete și reale asupra posibilităților și capacităților fiecărui individ. Această metodologie este publicată în momentul de față pe site-ul www.tdh.ro.

Pe lângă metodologia aferentă formării cadrelor didactice, fiecare școală parteneră a primit o strategie de intervenție individuală. Acestea sunt bazate pe informațiile preluate din teren și prelucrate de către echipa de formatori și diferă în funcție de caz. Schimbările pe care dorim să le aducem în mediile școlare parteneră este astfel susținută de o serie de piloni individualizați, construiți împreună cu cadrele didactice din fiecare școală și dependenți de context.

Prezentul raport este un addendum necesar efortului de formare a cadrelor didactice, prezentând publicului larg rezultatele muncii depuse de echipele Terre des hommes Romania și Moldova în timpul formărilor, la nivel cantitativ și calitativ.

Despre ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței!

Proiectul ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței! este derulat de către *Fundația Terre des hommes din România*, în parteneriat cu reprezentanța *Fundației Terre des hommes din Moldova* și *Terre des hommes din Ucraina*, și beneficiază de o finanțare în valoare de 194.067 euro, prin programul **Active Citizens Fund România**, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin **Granturile SEE 2014-2021**. În proiectul ACTIV (cu o durată de doi ani) vom aborda problema VBG în 25 de școli prin activități adresate către 375 de profesori și 250 de elevi din școlile din România, Republica Moldova și Ucraina. Raportul de față reprezintă un prim pas în această direcție, oferindu-ne o înțelegere mai clară a cum arată VBG în Europa de Est.

Violența școlară este un fenomen deosebit de răspândit în România, Moldova și Ucraina. Școala, o instituție ce ar trebui să reprezinte un mediu armonios atât pentru învățat cât și pentru activități sociale, ajunge uneori să fie un mediu ostil, conflictual și care, inevitabil, modelează într-un fel sau altul modul în care un copil se va maturiza. Devine astfel imperativ să se acționeze la acest nivel pentru a contracara efectele negative ale unui mediu lipsit de siguranță.

Terre des hommes este o instituție centrată pe protecția copilului, protecție pe care o considerăm crucială indiferent de gen. Știm că lucrurile pot evolua în bine și facem tot posibilul astfel încât lucrurile să se schimbe. În cuvintele lui Antoine de Saint-Exupéry, scriitorul după a cărei operă a primit organizația numele: „*Ceea ce îl salvează pe om este să facă un pas. Apoi încă un pas.*”

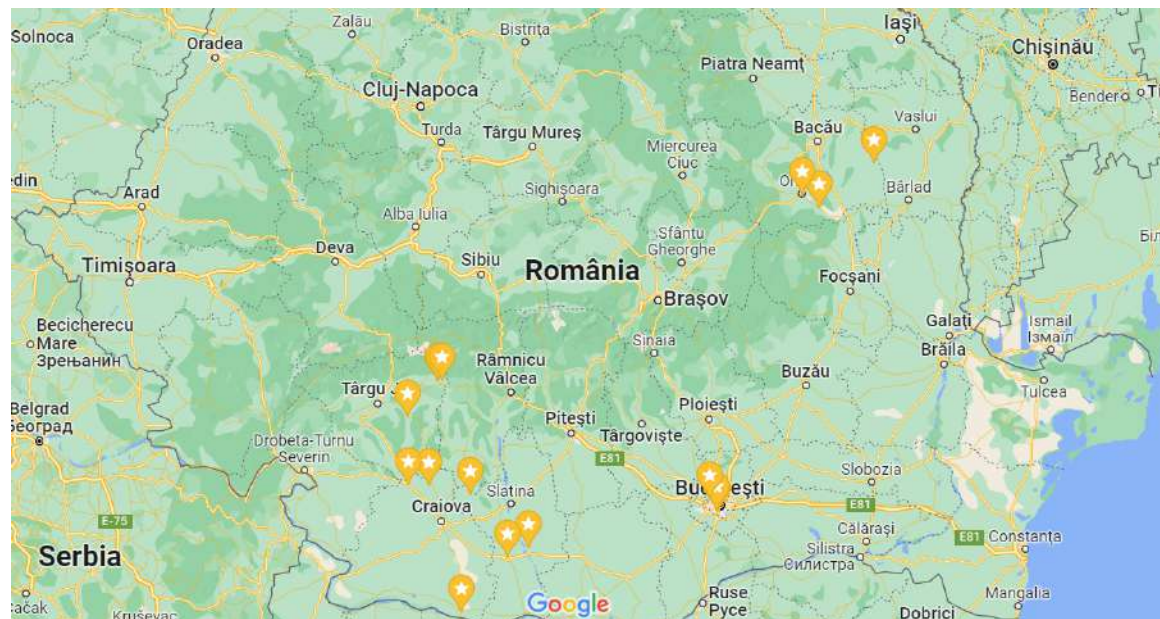
Proiect derulat de:

Școli partenere în proiectul ACTIV - România

1. **Liceul Tehnologic Drăgănești**, Drăgănești, județul OLT
2. **Liceul Tehnologic Constantin Filipescu**, Caracal, județul OLT
3. **Liceul Tehnologic Iancu Jianu**, Iancu Jianu, județul OLT
4. **Liceul Tehnologic Baia de Fier**, Baia de Fier, județul GORJ
5. **Școala Gimnazială G. Uscătescu**, Târgu Cărbunești, județul GORJ
6. **Școala Gimnazială Polovragi**, Polovragi, județul GORJ
7. **Liceul Teoretic Bechet**, Bechet, județul DOLJ
8. **Liceul Tehnologic AL. Macedonski**, Melinești, județul DOLJ
9. **Liceul Tehnologic Dimitrie Filișanu**, Filiași, județul DOLJ
10. **Liceul Tehnologic Răchitoasa**, Răchitoasa, județul BACĂU
11. **Școala Gimnazială Ghiță Mocanu**, Onești, județul BACĂU
12. **Școala Gimnazială Căiuți**, Căiuți, județul BACĂU
13. **Școala Gimnazială Nr. 2**, București
14. **Școala Gimnazială Nr. 153**, București
15. **Școala Gimnazială George Călinescu**, București

Harta formărilor – România

Proiect derulat de:

Analiza formărilor

În România, au avut loc formări cu cadrele didactice din cele 15 școli partenere. În fiecare situație s-au analizat diverse opțiuni, în speță a lucra doar fizic sau fizic și online (sistem hibrid). S-a ales soluția cea mai bună în funcție de situație. S-a observat încă de la început dificultatea de a lucra cu 15 cadre didactice din fiecare instituție. În unele cazuri, existau mai puține cadre didactice în instituție decât numărul propus de beneficiari al proiectului. În altele, cele 15 cadre didactice aveau un orar diferit, care îngreuna găsirea unor zile în care ar fi putut toți să fie în același loc. În mediul rural din România, foarte multe cadre didactice lucrează în regim de navetă, acest lucru însemnând că trebuie să petreacă disproporțional de mult timp pe drum spre instituția de învățământ. În majoritatea cazurilor, cele minim 18h de formare au trebuit organizate pe mai multe zile fizic, în timpul orelor de curs, în instituțiile școlare, această situație creând probleme din punct de vedere organizatoric și logistic precum și întreruperi nedorite ale programului. O soluție pentru această problemă ar fi fost ca formările să fie organizate în vacanțele școlare sau în vacanța mare de vară, însă din nefericire am întâmpinat un nivel de rezistență la această soluție deoarece cadrele didactice nu doresc să lucreze pe parcursul verii, aceasta fiind văzută ca o pauză totală de la activitățile cu tentă didactică.

Una dintre marile probleme observate de-a lungul formărilor cu cadrele didactice este lipsa efectivă de timp a acestora pentru a lua parte la formări atât de intensive și de consumatoare de timp ca cea din ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței. În cazurile cele mai fericite, formarea a avut loc de-a lungul a trei zile, în mod fizic, cu destul timp pentru a trece pe îndelete prin toate exercițiile. Acest lucru s-a întâmplat arareori, deoarece 3 zile de oferit pentru o formare este văzut a fi excesiv. După multiple consultări cu profesorii participanți, a reieșit foarte clar că nu există de fapt niciun moment propice al anului pentru a organiza o asemenea formare: în timpul școlii e prea multă muncă efectivă, în timpul vacanțelor inter-semestriale sau mai mici profesorii în continuare muncesc, iar în timpul vacanței de vară se aduc la minim orice activități care au legătură cu școala.

Pe lângă lipsa efectivă a timpului, am observat lacune serioase în momentul predării / exercițiilor. Deseori, concepte precum *norme sociale* sau *gen*, sau chiar și *violența pe bază de gen*, sunt privite ca un set de cuvinte sau concepte fără noimă, cu o lipsă totală de aplicabilitate pentru comunitățile în care intrasem pentru a îndeplini formarea. În momentul predării per se, am întâmpinat comentarii și întrebări în legătură cu aceste concepte așa zis străine, trebuind să recalibrăm instant materialul și modul de predare. În România, lipsa educației sociale, civice și de educație sexuală este evidentă în momentul în care subiecte delicate, cum ar fi violența pe bază de gen, sunt atinse.

Totuși, există și părți extrem de bune ale activității pe care am întreprins-o în lunile Aprilie – Iunie 2022. În primul rând, a fost incredibil să observăm capacitatea profesorilor de a se racorda extrem de rapid la un mod nou de gândire și de acțiune. Totul începe prin a numi corect problemele prin care trecem ca societate și a ne uita le ele direct, fără a le evita. Când au fost scoși din mediul lor tipic, profesorii s-au dovedit deschiși și doritori să învețe.

Proiectul ACTIV: ACȚionează Împotriva Violenței! este un proiect pilot, scris specific pentru a testa logica teoretică unui asemenea program în lumea reală, îngreunată așa cum este de lacunele și lipsurile ei. Luând în considerare problemele expuse mai sus, noi considerăm că este totuși loc și dorință pentru a crea schimbări reale și de durată în societatea românească.

Au fost organizate **13 formări diferite** cu cadrele didactice din 15 școli, 4 școli fiind combinate în binoame și luând parte la formare împreună. În următoarea secțiune vor fi analizate toate cele 13 formări din punct de vedere cantitativ și calitativ.

Liceul Tehnologic Drăgănești, Drăgănești-Olt, județul OLT

Datele formării: 16-17 Mai 2022 (fizic), 14 Iunie 2022 (online)

Număr de participanți: 12

Nr. ore training: 18h

Locația: Liceul Tehnologic Drăgănești, Drăgănești-Olt, județul OLT

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: Problemele cele mai presante identificate în comunitatea din Drăgănești-Olt includ: mediile familiale de proveniență ale copiilor (conflicte deschise, potențial de transcendere al situației socio-economice redus, nivelul de alfabetizare scăzut al populației din zonă), lipsa de resurse materiale, lipsa de timp pentru a elabora activități cu copiii care să îi păstreze în școală.

Liceul Tehnologic Constantin Filipescu, Caracal, județul OLT

Datele formării: 15-16 Aprilie 2022 (fizic), 19 Mai 2022 (online)

Număr de participanți: 18

Nr. ore training: 18h

Locația: Liceul Tehnologic Constantin Filipescu, Caracal, județul OLT

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: În Liceul Tehnologic Constantin Filipescu din Caracal, OLT, există personal capacitat pentru a face față situațiilor de violență din cadrul școlii. Școala a mai avut proiecte legate de bullying, iar elevii sunt interesați să participe la activități non-formale. Problemele cu care se confruntă sunt adesea generate de normele de gen din comunitățile tradiționale, în care fetele sunt retrase de la școală, iar căsătoria timpurie este norma.

Liceul Tehnologic Iancu Jianu, Iancu Jianu, județul OLT

Datele formării: 27, 28 și 29 Iunie 2022 (fizic)

Număr de participanți:

Nr. ore training: 18 h

Locația: Liceul Tehnologic Iancu Jianu, Iancu Jianu, județul OLT

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: În Liceul Tehnologic Iancu Jianu, corpul profesoral s-a implicat plener în desfășurarea cursului de formare și a apreciat atât temele prelucrate, cât și metodele folosite la curs. S-au identificat idei noi de lucru cu elevii, atât în proiectul ACTIV, cât și la orele de dirigenție sau în alte contexte educaționale. Factorii cauzali identificați pentru schimbare sunt percepția elevilor cu privire la starea materială pe care trebuie să o ai pentru a fi acceptat în grup, prejudecățile legate de rolul bărbatului și al femeii în societate.

Liceul Tehnologic Baia de Fier, Baia de Fier, județul GORJ și Școala Gimnazială nr. 1 Polovragi, Polovragi, județul GORJ

Datele formării: 03-04 Iunie 2022 (fizic) cu ambele instituții; 25 Iunie 2022 (online) pentru Liceul Tehnologic Baia de Fier; 15 Iunie 2022 (online) pentru Școala Gimnazială nr. 1 Polovragi

Număr de participanți:

Liceul Tehnologic Baia de Fier – 15; Școala Gimnazială nr. 1 Polovragi – 14.

Nr. ore training: 18h / școală

Locația: Căminul Cultural din Cernădia, comuna Baia de Fier

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: În Liceul Tehnologic Baia de Fier, există personal capacitat pentru a face față situațiilor de violență din școală. Management-ul și cadrele didactice lucrează eficient pentru a crea un mediu incluziv, deschis și primitiv pentru elevii din instituție. Instituția dispune de un mediator școlar care servește drept punte între cadrele didactice și familiile copiilor. Instituția dispune de asemenea de un psiho-pedagog care poate interveni în cazurile în care este nevoie. În Școala Gimnazială Polovragi, în cadrul focus-grupului inițial cu elevii, din 9 respondenți, doar 2 au declarat că se simt în siguranță în școală. Nesiguranța vine din faptul că se tem că pot lua bătaie "câteodată". Baia este locul în care se petrec multe acte violente deoarece nu sunt camere de supraveghere (te amenință, rup ușile, intră peste tine, te stropesc cu apă). Deși toți au afirmat că elevii nu cred că este ok să fii violent, toți sunt de părere că majoritatea elevilor care au parte de violență "o cer". Elevii care cad cel mai adesea victime sunt cei care "nu au putere de ripostare" (6 din cei 9 respondenți fiind de părere că "cei care nu știu să se bată sunt fraieri"). 7 din cei 9 respondenți sunt de părere că "atunci când apare un conflict e bine să nu te amesteci", 8 dintre ei sunt de părere că certurile dintre colegi sunt amuzante. În principal, elevii sunt de părere că lucrurile trebuie rezolvate între copii, și să nu spună profesorilor sau părinților decât dacă sunt situații grave.

Proiect derulat de:

Școala Gimnazială G. Uscătescu, Târgu Cărbunești, județul GORJ

Datele formării: 27-28 Aprilie 2022 (fizic), 16 Iunie 2022 (online)

Număr de participanți: 16

Nr. ore training: 18 h

Locația: Școala Gimnazială G. Uscătescu, Târgu Cărbunești, județul GORJ

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: În Școala Gimnazială G. Uscătescu din Tg. Cărbunești, județul GORJ, cadrele didactice au menționat mai ales situații de violență verbală din partea elevilor, cuvinte jignitoare adresate tuturor celor din jur (chiar elevi-profesori dacă ceva nu le convine sau dacă sunt apostrofați), priviri sfidătoare și refuzul de a participa la ore dacă profesorul anunță ceva ce ei nu doresc, de exemplu o lucrare. De asemenea, elevii postează poze și mesaje jignitoare pe rețelele de socializare la adresa profesorilor sau elevilor cu care intră în conflict. Profesorii recunosc că folosesc adesea violența verbală față de elevi, ostilitate față de colegi și sarcasm. Când sunt supuși violențelor, declară că s-au simțit umiliți, dezamăgiți, jigniți, contrariați, neimportanți, iar când folosesc violența împotriva altuia, se simt pe moment, bine, apoi regretă, vinovați, au mustrări de conștiință și remușcări.

Liceul Teoretic Bechet, Bechet, județul DOLJ

Datele formării: 14-15 Mai 2022 (fizic), 31 Mai 2022 (online)

Număr de participanți: 10

Nr. ore training: 18 h

Locația: Craiova

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: La Liceul Teoretic Bechet există o comunitate incluzivă, mai ales în ceea ce îi privește pe copiii cu dizabilități. În schimb, situațiile de violență de gen ce au apărut adesea din relatările copiilor, dar și ale adulților, se referă mai ales la refuzul resurselor și prejudecățile legate de rolurile sociale ale bărbaților și ale femeilor: de exemplu, fete care au fost convinse de părinți să nu meargă la liceul militar fiindcă *"nu e pentru fete"*, fete care nu sunt încurajate să urmeze o carieră, ci să rămână *"fata lui tata"*, fete care nu sunt luate la evenimentele sportive deoarece aud acolo limbaj nepotrivit. De asemenea, copiii sunt martori la violența domestică, la bătăi justificate prin faptul că *"femeia trebuie ținută în frâu"*. La acțiuni violente pe care le practică cel mai adesea, fetele au recunoscut *"cicăleala"* ca principal mod de exprimare, urmată de sarcasm. După ce folosesc violența, agresorii au declarat că se simt eliberați, pe termen scurt, că se descarcă, dar apoi urmează sentimente de rușine și de vinovăție. Un respondent a spus că s-a întrebat dacă a moștenit această violență din familie. Atunci când au fost agresați, respondenții au spus că s-au simțit nedreptățiți, frustrați, foarte triști. Factorii cauzali identificați care pot fi modificați sunt comportamentul elevilor în pauze, în care, principala activitate pare a fi șicanarea elevilor care trec pe holuri și nu stau în clasa lor; de asemenea, normele de gen care par a dicta viitorul copiilor (*"nu poți face... pentru că ești fată"*).

Proiect derulat de:

Liceul Tehnologic AL. Macedonski, Melinești, județul DOLJ

Datele formării: 16-17 Iunie 2022 (fizic), 23 Iunie 2022 (online)

Număr de participanți: 18

Nr. ore training: 18 h

Locația: Liceul Tehnologic AL. Macedonski, Melinești, județul DOLJ

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: În această școală se pare că violența verbală este cea care deranjează cel mai mult. Copiii s-au purtat politicos unii cu alții de la bun început, împărțindu-și resursele și consultându-se unii cu alți. Când au fost împărțiți în cele două grupuri să facă afișele, au conlucrat cu toții, nu a existat concurență sau "secrete" între grupuri. Factorii cauzali identificați care pot fi modificați sunt necunoașterea conceptului de normă de gen și nerecunoașterea situațiilor în care normele de gen sunt invocate pentru a obține ceva sau a ieși dintr-o situație.

Liceul Tehnologic Dimitrie Filișanu, Filiași, județul DOLJ

Datele formării: 23-24-25 Mai 2022 (fizic)

Număr participanți: 23

Nr. ore training: 18 h

Locația: Liceul Tehnologic Dimitrie Filișanu, Filiași, județul DOLJ

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: La majoritatea întrebărilor legate de manifestările violente copiii au dat răspunsuri ce denotă clar o orientare non-violentă. Nu vor să pară duri, nu consideră violența acceptabilă, consideră că trebuie apelat pe profesori și la părinți. Au fost de părere că, atunci când apare o altercație trebuie să intervii. Nu au participat la proiecte menite să reducă riscul violenței în școală. Din discuțiile cu profesorii, a reieșit că țipatul ("urlatul", după cum l-au denumit ei) este forma de violență cea mai frecvent folosită, atât de cadrele didactice, cât și de elevi.

Liceul Tehnologic Răchitoasa, Răchitoasa, județul BACĂU

Datele formării: 03-04-05 Mai 2022 (fizic), 26 Iunie 2022 (online)

Număr participanți: 22

Nr. ore training: 18 h

Locația: Liceul Tehnologic Răchitoasa, Răchitoasa, județul BACĂU

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: În Liceul Tehnologic Răchitoasa, profesorii au remarcat, cel mai adesea, situații de amenințări din partea elevilor și ale părinților, precum și ostilitate din partea elevilor dacă îi pui să facă ceva ce nu le convine (să scrie la tablă, să dea lucrare). De asemenea, formele de violență pe care au identificat că le folosesc sunt amenințarea, critica și violența verbală (ridicarea tonului). De asemenea, sunt relatate adesea bătăi între elevi, care pornesc de la jigniri sau de la obiecte personale (un băiat i-a aruncat unei fete geaca la gunoi), conflicte ce persistă și se reglează uneori de față cu cadrele didactice (elevii, furioși pe ceea ce s-a întâmplat în pauză, nu mai țin cont de prezența profesorului și își reglează conturile de față cu toată lumea). În ceea ce privește emoțiile care îi încearcă atunci când folosesc violența, acestea au fost: nervos, furios, neliniștit, vinovat; atunci când sunt victimele violenței: revoltat, nedreptățit, furios, agitat, înjosit, umilit.

Școala Gimnazială Ghiță Mocanu, Onești, județul BACĂU și Școala Gimnazială Căiuți, Căiuți, județul BACĂU

Datele formării: 07-08 Mai 2022 (fizic) pentru Școala Gimnazială Ghiță Mocanu și Școala Gimnazială Căiuți; 21 Iunie 2022 (online) pentru Școala Gimnazială Ghiță Mocanu; 30 iunie 2022 (online) pentru Școala Gimnazială Căiuți

Număr participanți: Școala Gimnazială Ghiță Mocanu – 9; Școala Gimnazială Căiuți – 14

Nr. ore training: 18 h / școală

Locația: Colegiul Dimitrie Cantemir, Onești

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: Se pare că în Școala din Onești violența verbală este foarte des folosită, atât din partea profesorilor (mai mulți profesori au declarat ca au fost victime ale bârfelor la venirea în școală), cât și din partea elevilor (sunt sarcastici, pun porecle (de ex: "Pamela" unei fete cu sâni mari), fac comentarii cu tentă sexuală ("ce turturele ai!"). De asemenea, la tipurile de violență folosite cel mai ades în școală a reieșit că țipatul, sarcasmul și critica sunt cele mai utilizate, sau pedepse de tipul: "nu-ți mai vorbesc toată săptămâna". În ceea ce privește scene de violență la care se asistă cel mai des, au fost menționate tot bârfa, critica și cearta. În ceea ce privește emoțiile pe care le-au încercat când au folosit violența, majoritatea răspunsurilor au fost de "vinovăție" și "rușine", dar și de dezamăgire, că nu au găsit metode alternative de rezolvare a situației. Când au fost agresați, au spus că s-au simțit umiliți, neîndreptățiti, batjocoriți, speriați, "ca un om care a pierdut totul".

Proiect derulat de:

Situată într-o comunitate tradițională, școala din Căiuți pare ferită de evenimente majore de violență de gen între elevi. Cu toate acestea, normele de gen tradiționale fac ca fetele să întrerupă precoce studiile, fiindu-le rezervat un tip de viață în care educația nu ocupă un loc prea important.

Școala Gimnazială Nr. 2, București

Datele formării: 23-24 Iunie 2022

Număr participanți: 15

Nr. ore training: 18 h

Locația: Spațiul Public European, București

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate:

Fiind situată într-o zonă defavorizată a Bucureștiului, elevii care vin la această școală sunt expuși zilnic la violența de gen și domestică. Din acest motiv, comportamentele cu care vin în școală sunt adesea violente, fără ca ei să identifice agresivitatea ca atare, considerând adesea manifestările de violență "glume". De asemenea, profesorii și elevii au concepte diferite în ceea ce privește actele de violență, fiind mari decalaje între ce relatează profesorii că se întâmplă în școală și ce relatează elevii.

Școala Gimnazială Nr. 153, București

Datele formării: 20-21 Iunie 2022

Număr participanți: 13

Nr. ore training: 18 h

Locația: Spațiul Public European, București

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: Fiind situată într-o zonă defavorizată a Bucureștiului, elevii care vin la această școală sunt expuși zilnic la violența de gen și domestică. Din acest motiv, comportamentele cu care vin în școală sunt adesea violente, fără ca ei să identifice agresivitatea ca atare, considerând adesea manifestările de violență "glume".

Școala Gimnazială George Călinescu, București

Datele formării: 28-29 Mai 2022 (fizic), 22 Iunie 2022 (online)

Număr participanți: 14

Nr. ore training: 18 h

Locația: Școala Gimnazială George Călinescu, București

Echipa de formare: Alina Dumitru, Ana Vlădescu

Rezultate: Fiind situată într-o zonă defavorizată a Bucureștiului, elevii care vin la această școală sunt expuși zilnic la violența de gen și domestică. Din acest motiv, comportamentele cu care vin în școală sunt adesea violente, fără ca ei să identifice agresivitatea ca atare, considerând adesea manifestările de violență "*glume*". De asemenea, corpul profesoral pare împărțit în două, cu profesori care înțeleg conceptul de gen și de violență de gen și profesori care luptă vehement împotriva introducerii cuvântului "*gender*" în vocabular.

Proiect derulat de:

Analiză participanți și feedback training

Profesorii reprezentanți ai școlilor partenere din cadrul proiectul ACTIV ce au participat la formările pe subiectul violenței de gen organizate de către Terre des Hommes au primit o serie de chestionare pre și post menite să mapeze cunoștințele/atitudinile profesorilor cu privire la violența de gen, atât înainte de formare cât și după.

Chestionarul Initial (PRE)

Unul dintre aceste chestionare a fost distribuit cadrelor didactice înaintea sesiunilor de formare cu intenția de a identifica ce percepții și atitudini au profesorii față de violența de gen. Chestionarul conține 2 părți: prima parte prezintă afirmații cu privire la noțiuni de gen, norme sociale și de gen dar și aspecte ce țin de abilitățile profesorilor de a recunoaște și a interveni în anumite conjuncturi în care violența de gen poate apărea. Astfel, profesorii au trebuit să își exprime nivelul de acord față de fiecare afirmație în parte (pe o scală de la 1 la 5 unde 1 reprezintă dezacord total, și 5 acord total).

Partea a doua a acestui chestionar a urmărit să măsoare cât de confortabil se simt cadrele didactice în situații în care abuzul fizic, violența verbală, cyberbullyingul și comportamentul sexual dăunător pot apărea în școală și a felului în care aceștia se simt încrezători să identifice, să oprească sau să soluționeze situații de violență de gen (în acest sens scala folosită a fost de la 1 la 4 unde 1 reprezintă gradul de deloc confortabil, 2- Nu așa de confortabil, 3-Confortabil și 4-Foarte confortabil).

Chestionarul Final (POST)

În urma sesiunilor de formare cu profesorii, aceștia au primit un chestionar aproximativ identic cu cel primit înaintea începerii sesiunilor de formare – singura diferență fiind faptul că i s-a adăugat o secțiune cu feedback pentru înregistrarea nivelului de satisfacție a profesorilor față de formare. Chestionarele POST au urmărit să mapeze dacă anumite percepții, atitudini dar și abilități cu privire la violența de gen s-au schimbat în urma sesiunilor de formare.

Nota bene: A existat o mare dificultate în a convinge subiecții pentru a lua parte la chestionar. Chestionarele au fost trimise online, individual fiecărei unități, conform calendarului formărilor. Cadrelor didactice le-a fost reamintit de necesitatea completării chestionarelor de multiple ori per unitate de învățământ, inclusiv căutând confirmări individuale pentru fiecare completare. Chiar și așa, nu întreaga cohortă de cadre didactice a răspuns la chestionare. Comunicarea prin email cu cadrele didactice nu este viabilă, deoarece este anacronică, comunicarea prin Whatsapp și prin coordonatorul local fiind singurele metode valide de comunicare.

Chestionarul inițial a avut 179 de respondenți din care 155 femei și 24 bărbați. Ca și disagregare pe vârstă, 21 dintre aceștia au vârsta între 23-35 de ani, 91 dintre aceștia au vârsta în categoria 35-45 iar 67 din respondenți cu vârsta peste 45 de ani. Chestionarele nu au colectat numele sau prenumele respondenților pentru a păstra anonimitatea răspunsurilor.

Chestionarul final a avut 185 de respondenți din care 166 femei și 18 bărbați. Dintre aceștia, 17 respondenți au vârsta cuprinsă între 23-35 de ani, 90 de respondenți cu vârsta între 35-45 de ani și 78 dintre aceștia au peste 45 de ani.

Metodologie

Partea I

- Sunt conștient/ă de importanța respectării drepturilor copiilor și al rolului activ pe care trebuie să îl joc ca și adult în respectarea acestora.
- Înțeleg noțiunea de gen.
- Înțeleg ce înseamnă normele de gen și care dintre acestea sunt vătămătoare.
- Mă simt confortabil să explic tinerilor noțiunea de gen.
- Știu să identific normele de gen care duc la violență între elevi.
- Știu să recunosc rolurile de victimă, agresor și martor în perpetuarea comportamentelor nocive legate de gen.
- Îmi este ușor să explic elevilor de ce violența de gen este dăunătoare.
- Am cunoștințele necesare pentru a elabora un plan de prevenire a violenței.
- Mă simt pregătit/ă pentru a susține elevii în a organiza activități de prevenire a violenței sub îndrumarea mea.
- Sunt familiar/ă cu mecanismele de colaborare inter-instituționale pentru a preveni și interveni în cazurile de violență.

Pentru afirmațiile de mai sus respondenții și-au exprimat nivelul de acord pe o scală de la 1 la 5 unde 1 este dezacord total și 5 este acord total. Pentru chestionarul inițial, s-a realizat media gradului de acord per respondent în vederea obținerii unui scor reprezentativ per individ. În baza scorurilor individuale s-a calculat media scorurilor tuturor respondenților din chestionarul inițial, ce a rezultat în scorul de **4.18**. Această valoare este ridicată în raport cu numărul 5 ce reprezintă valoarea maximă de acord cu afirmațiile prezentate mai sus și demonstrează faptul că respondenții chestionarului inițial se poziționează mai degrabă în acord decât în dezacord cu afirmațiile.

Pentru chestionarul final s-a realizat, de asemenea, media gradului de acord pe respondent pentru a avea un scor reprezentativ per individ. Considerând că media scorurilor pe chestionarul inițial a fost 4.18, această valoare a fost comparată cu valorile mediilor de scoruri per individ din chestionarul final pentru a putea face ulterior diferența dintre scorurile inițiale și cele finale. Prin această diferență s-a putut identifica numărul persoanelor ce au declarat un grad mai mare de acord cu anumite afirmații din chestionarul final decât din cel inițial. Astfel s-au identificat 149 de respondenți, reprezentând un procent de **80,54 %** de cadre didactice în cazul cărora s-a înregistrat o creștere a cunoștințelor/ atitudinilor față de violența de gen.

Proiect derulat de:

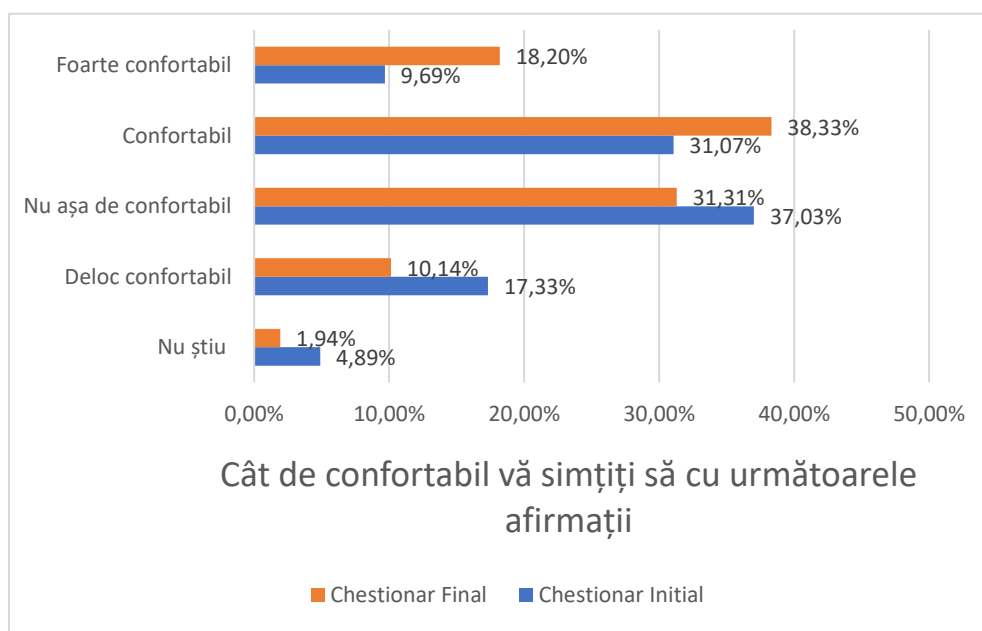
Partea a II-a

Afirmațiile prezentate în chestionarul inițial și final sunt următoarele:

Cât de confortabil vă simțiți să:

- Identificați cazuri de bullying.
- Opriți comportamente de bullying.
- Soluționați cazuri de bullying.
- Identificați cazuri de cyberbullying.
- Opriți comportamente de cyberbullying.
- Soluționați cazuri de cyberbullying.
- Identificați cazuri de abuz fizic.
- Opriți comportamente de abuz fizic.
- Soluționați cazuri de abuz fizic.
- Identificați cazuri de comportament sexual dăunător.
- Opriți comportamente sexuale dăunătoare.
- Soluționați cazuri de comportament sexual dăunător.

Respondenții și-au exprimat poziția față de fiecare afirmație folosindu-se de o scală de la 1 la 4 unde 1 a însemnat Deloc confortabil și 5 Foarte confortabil. Analiza a urmărit să identifice procentul de respondenți per fiecare poziție a scalei de la 1 (Deloc confortabil) la 5 (Foarte confortabil). Aceeași analiză s-a realizat și în cazul chestionarului final și astfel s-a putut observa diferențierea procentuală per răspuns între inițial și final. Mai jos se poate observa graficul ce compară procentele per răspuns.

Grafic 1: Analiza comparativa a procentelor per categorie de raspuns intre chestionarul initial si cel final

Proiect derulat de:

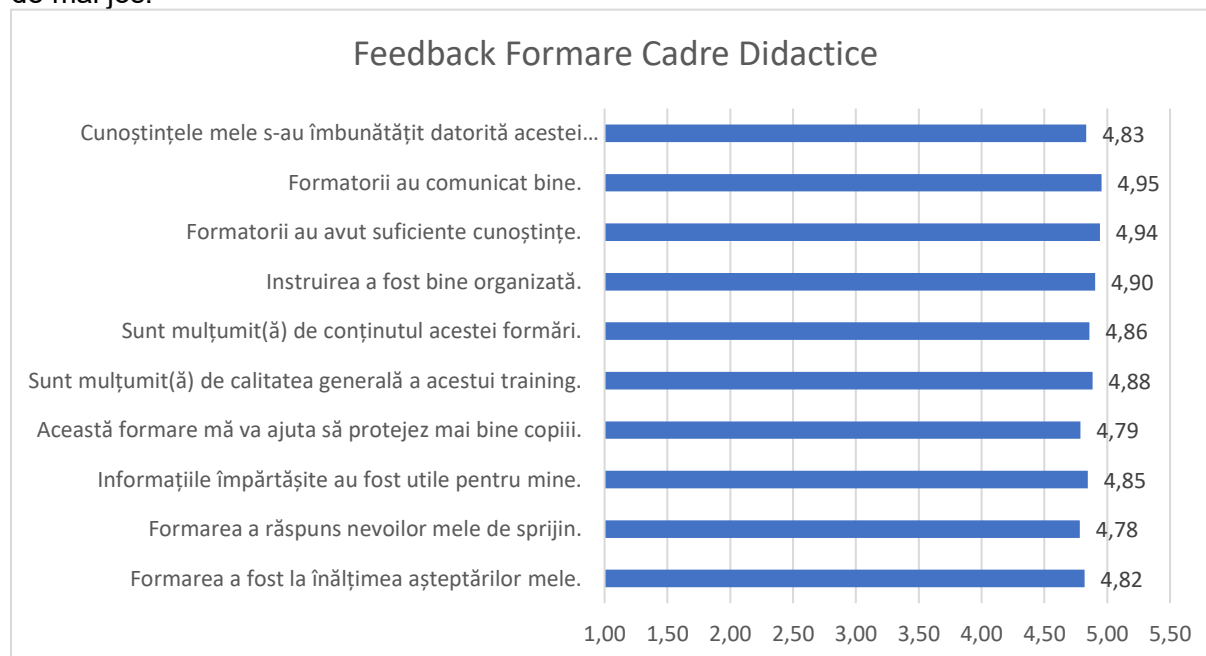
Se poate observa în graficul de mai sus că procentajul total al răspunsului **Foarte confortabil** are o creștere de aproximativ 9% în chestionarul final (18.20%) față de cel inițial (9.69%). Creșterea este vizibilă și în cazul procentului pentru răspunsul **Confortabil** unde s-a înregistrat o creștere de aproximativ 7 % în chestionarul final (38.33 %) față de cel inițial (31.07%). De asemenea, se observă și o descreștere a procentelor înregistrate pentru răspunsurile **Nu așa confortabil** (cu aprox. 6%), **Deloc confortabil** (aprox. 7%) și **Nu știu** (aprox 3%). Această variație a procentelor de la chestionarul inițial la cel final demonstrează că profesorii respondenți se simt mai confortabili să identifice, să oprească și să soluționeze cazuri de violență de gen în școlile lor.

Feedback formări

Chestionarul final conține și o rubrică cu o serie de întrebări de feedback adresate cadrelor didactice care au participat în formările organizate de Terre des Hommes România în cadrul proiectului ACTIV.

Formularul de feedback conține 2 părți, prima parte prezintă o serie de afirmații ce fac referire la calitatea și organizarea sesiunilor de formare, respondenții trebuind să își exprime nivelul de acord (pe o scală de la 1 la 5 unde 1 reprezintă dezacord total și 5 acord total). Partea a doua conține 2 întrebări deschise ce fac referire la numirea a 3 elemente considerate a fi interesante de către profesorii ce au participat la formare. A doua întrebare este pentru colectarea sugestiilor pentru îmbunătățirea viitoarelor sesiuni de formare.

Pentru prima parte a feedbackului s-a realizat media răspunsurilor per fiecare afirmație prezentată pentru a calcula media scorurilor respondenților per afirmație. Datele se pot observa în graficul de mai jos.

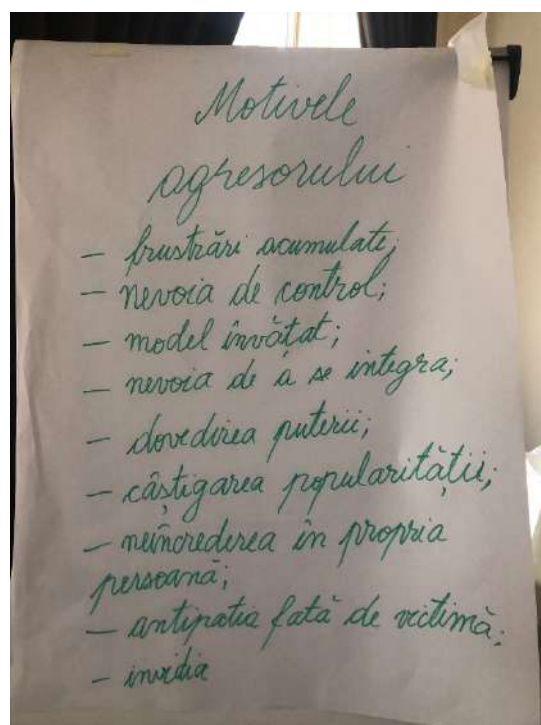
Grafic 2: Media gradelor de acord a tuturor respondenților per fiecare afirmație în parte

În graficul prezentat mai sus se poate observa că media răspunsurilor per fiecare afirmație depășește scorul de **4.70** ce demonstrează că profesorii respondenți și-au exprimat un grad de acord aproape de valoarea maximă de 5 (reprezentând Acordul total). Cele mai mari scoruri au fost identificate în cazul afirmațiilor **Formatorii au comunicat bine (4.95)** și **Formatorii au avut suficiente cunoștințe (4.94)**. Scorurile apropiate de valoarea maximă oferită în formularul de feedback demonstrează faptul că profesorii ce au participat în cadrul sesiunilor de formare au fost satisfăcuți de calitatea informațiilor oferite precum și de felul în care aceste sesiuni au fost organizate.

Cele mai des menționate elemente identificate de către profesorii respondenți ca fiind componente esențiale ale formărilor la care au luat parte au făcut referire la importanța faptului că în urma sesiunilor aceștia se simt mai capabili să înțeleagă noțiuni precum violența de gen, norme de gen și norme sociale. Respondenții au menționat de asemenea și importanța faptului că în urma cursului înțeleg mai bine mecanismele psihologice ce duc la declanșarea violenței și că le este mai ușor să identifice situații de risc în rândul elevilor. Cadrele didactice au specificat și că se simt mai încrezători cu privire la cum să acționeze pentru soluționarea cazurilor de agresiune între elevi dar și cum să abordeze victima în funcție de diversele tipuri de abuz. Profesorii fac referire și la utilitatea cunoașterii de informații cu privire la drepturile copiilor în diferite țări dar și de importanța de a apăra drepturile copiilor și responsabilitatea implicării permanente a profesorilor în cazurile de violență între elevi.

Respondenții profesori au oferit câteva **sugestii** în urma sesiunilor de formare printre care se numără posibilitatea realizării unui suport de curs cu informațiile prezentate în cadrul formării. Unii și-au exprimat dorința de a aprofunda cunoștințele prezentate în formare iar alții au sugerat utilizarea videoclipului pentru a valorifica conținutul cursului și din punct de vedere vizual.

Anexa 1 – Fotografii

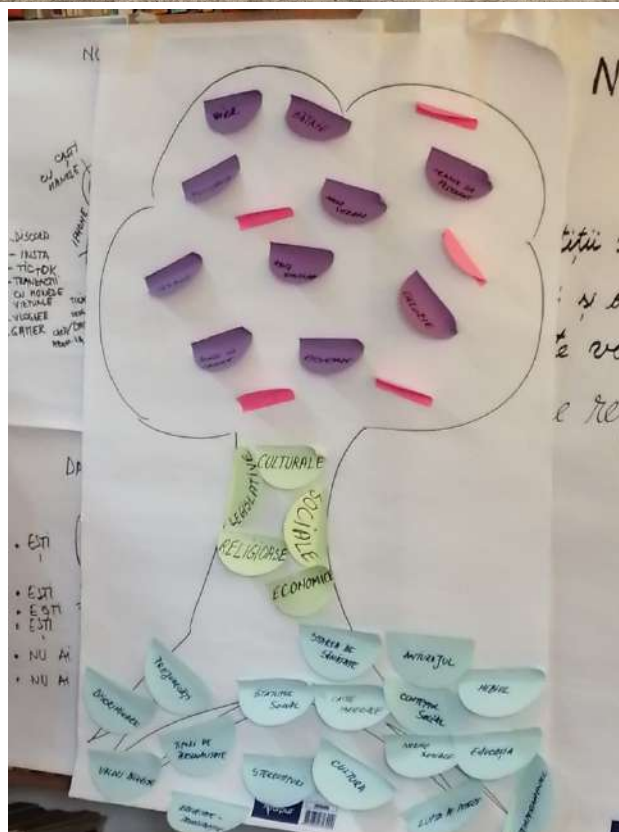

Proiect derulat de:

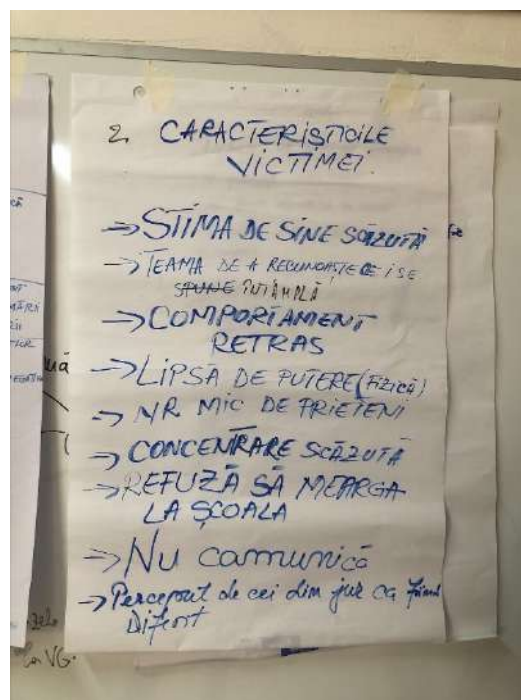
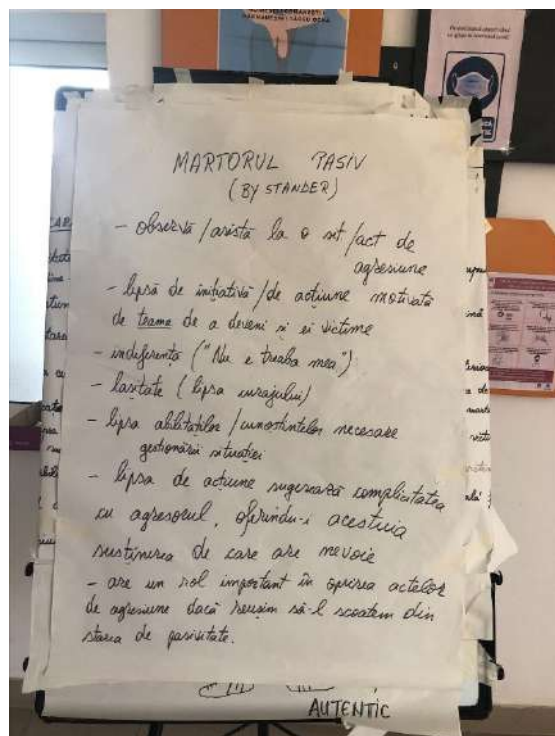

Proiect derulat de:

Proiect derulat de:

Proiect derulat de: